విజయవాడ TO ఖమ్మం

— చావా శివకోటి

విజయవాడలో లింక్ ఎక్స్‌ప్రెస్ బయలుదేరింది ఢిల్లీ వైపు. బాగా రద్దీగా ఉండటాన—తోసుకొనే ఎక్కాల్సి వచ్చింది. బండి నడుస్తుండడాన—గాలి ధారాళంగా వీస్తూంది. సూర్యాస్తమయమవుతూంది. ఇంకా పూర్తిగా సూరీడు—కొండలోకి దిగిపోలేదు. మబ్బు తునకల చాటు నుంచి —ఇంద్రధనస్సులా కాంతి రీనుతున్న కిరణాలు చిత్ర విచిత్రంగా కనిపిస్తున్నాయి. కాలం గడిచిన కొద్దీ—సూరీడే—ఎఱ్ఱటి మైనపు ముద్దలా తీక్షణతలేని కిరణాలతో వెలవెలాపోతూ—అంతర్థానమయ్యేందుకు తొందర పడుతున్నట్లుగా ఉంది! ఓ హైహీలు—నా కాలుపై పడడంతో 'అబ్బా! అని నా కాలు వైపుగా వంగాను అదాటుగా. అంత నొప్పి అనిపించింది. ఆ వంగడంలో ఓ అమ్మాయి రొమ్ముల మధ్యగా నా తల కిందికి వంగింది. 'హైహీల్' పక్కకు తప్పుకుంది. కాలు సర్దుకొని తలపైకెత్తాను. నావైపే చూస్తుందా అమ్మడు. చూడలేదు. 'సారీ' అంది— బతిమాలుతున్నట్లుగా ముఖం పెట్టి మాటను ముద్దుగా సాగదీస్తూ అంత అందంగా ఉన్న ఈ అమ్మడు—అలా చూసాక—వెధవ 'కాలు' తెగి అవతలపడ్డా— క్షమించేయక తప్పదు గదా! ఓ క్షణం ఆగి— అక్కడి నుంచి కదిలాను. సీటు ఎక్కడైనా ఖాళీగా కనిపిస్తుందేమోనని – చూస్తూ.

కిటికీ దగ్గర కూర్చున్న దంపతులు నా చూపు చూసి— నేను కూర్చునేట్టుగా ఉందని, గమనించి— కాళ్ళారజాపుకొన్నారు తెలియనట్టుగా! మరో ఖానాలో గుంపయి చీట్లాడుకుంటున్నారు. మరో దాంట్లో – ఆడంగులంతా జమయి—ఏవేవో మాటాడుకుంటున్నారు. బయటవాళ్ళను పట్టించుకొనే స్థితి—వాళ్ళ దగ్గర బొత్తిగా కనిపించలేదు. దాదర్ ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో జరిగిన దాన్ని గురించి సాగుతూంది వారి సంభాషణం. ఓ రెండు జడల అమ్మాయి 'బాగా స్పీడ్' అయింది. నల్గురు మగోళ్ళని నాల్గు బాదితే మాకేమని ఊర్కే చూస్తూ కూర్చొవచ్చా? వాళ్ళ 'అప్పో'—'చెల్లెలో' 'అమ్మో' అయితే అలాగే ఉండిపోతారా? అదేం కాదు. ఊర్కే అంటున్నారు? వాళ్ళేచాకో చూపి ఉంటారు. దాంతో మనకెందుకు 'పీడ' అని వీళ్ళూ కళ్లు మూసుకొని ఉంటారు. అసలిది దేశమా? అడివా? అనిపించడం లేదూ? వినేందుకు. ఈ అరాచకపు ధోరణిని అరికట్టకపోతే సమాజపుస్థితి ఎంత దారుణంగా తయారవుతుందో— మనం చూడటానికి ఎంతో టైం పట్టదు. ఇలాంటి తప్పులకు—శిక్ష—పరమ కిరాతకంగా—జాలిగాలి పేందుకు ఆస్కారం లేనంత కఠినంగా ఉంటే తప్ప పరిస్థితిలో అదుపురాదు అంటూ అంతా ఈ ఉపన్యాసాన్ని చాలా ఆనందంగా ఆహ్లాదంగా వింటున్నారు చుట్టూరా ఉన్న ఆడంగులు. డబ్బా చివరి దాకా నడచాకగాని కూర్చోడానికి కొద్దిగా ఆసరా దొరికింది. కూర్చుంటుంటే పక్కతను ఉరిమి చూసాడు. అయితే నేను పట్టించుకోలేదు. నా సీటుకు ఎదురుగా మరుగుదొడ్డి కనిపించింది. వాటి పక్కనే ఎవరో ఒక ఆడ కూతురు తట్టనిండా మల్లెలు పెట్టుకొని తడి బట్టకప్పి దండ అల్లుతూ కింద కూర్చుని ఉంది. రైలులోని బయట సంగతేమి పట్టించుకోక తన పనిలో తాను లీనమై ఉంది. మల్లెలు మాత్రం డబ్బాలో చాలా దూరం వరకూ వాసనేస్తూంది. ఆవిడ అక్కడెందుకు అలా కూర్చుందో మాత్రం అర్థంకాలేదు. పరిశీలనగా చూసాను. మనిషి చామనఛాయ రంగుతో—మరుగవుతున్న దోర వయస్సుతో నిండయిన అవయవ సంపదతో కొప్పునిండా మల్లెలూ కనకాంబరాలూ కలిపి కట్టిన మాలతో కొద్దో గొప్పో ఆకర్షణీయంగానే అనిపించింది. ఈ 'బావుంది' చాలా బావుంది. అద్భుతంగా ఉంది, బాగో లేదు అన్నవాటిపై నాకు మొదటి నుంచీ తికమకగా ఉంటుంది. ఒకసారి నేనో అమ్మాయిని చూసి 'అరేయ్' అంజీ, రంభలా ఉందికదూ? అన్నాను. నిజంగా అంత అబ్బురంగా అపురూపంగా అనిపించిందా అమ్మాయి. చూపు మరల్చుకోలేకపోయాను నిజంగా. అయితే మా అంజిగాడు చూసి 'ఆ' అన్నట్టు చప్పరించాడు. నాకు విచిత్రమనిపించింది. పైగా వాడో స్థూలకాయురాల్ని చూసి ఇలా ఉండాలి అన్నాడొకనాడు లొట్టలువేస్తూ— నిజంగా అదేం లేశ్టోఏమోగానీ నాకాగజ గమనని మరోసారి చూడాలనిపించలేదు. మా దగ్గరొక లాయరు స్నేహితుడున్నాడు. పెళ్ళయింది. హేమమాలినంత అందమైన భార్య దొరికింది వాడికి. నిజంగా వాడికి పట్టిన అదృష్టానికి మురిసిపోయాం. అయితే వాడో కాలేజీ అమ్మాయిని ప్రేమించాడట పెళ్ళికి ముందే. పెళ్ళి తరువాత కూడా ఆ పిల్ల ఆకర్షణ నుంచి బయట పడలేకపోయాడు. తీరా ఒకనాడు ఆవిడను కూడా చూపాడు. నాకు వళ్ళంతా తేళ్ళూ జెఱ్ఱులూ పాకినట్లయింది. ఆవిడ పేరు లక్ష్మి అట. అంత నలుపుకాదు. కానీ అదో విచిత్రమైన రంగు. పైగా కళ్ళు బాగా ఎఱుపు, పళ్ళు కొంచెం ఎత్తు. మరే రకమైన ఆకర్షణా కనిపించలేదు. వాడి భార్యనూ ఈవిడన్నూ అందం విషయంలో నక్కకూ నాగలోకానికీ ఉన్నంత వ్యత్యాసం ఎంతటి వెధవకైనా స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. అయితే వాడు మాత్రం 'నాకళ్ళతో చూడు' అంటాడు.

అంచేత—

ఈ నచ్చడం— నచ్చకపోవడం అనేవి ఎదుటివార్ని మానసిక స్థితిపైనా— దాని ద్వారా కల్గిన ప్రేరణలో అతనికివచ్చే రిసీవింగ్ నేచర్ పైనా ఆధారపడి ఉంటుందేమోననిపిస్తుంది. ఒక్కో జంటను చూసి— వీళ్ళెలా కల్సి ఉంటున్నారురా భగవంతుడా? అనుకుంటాం. నిజానికి వాళ్ళెంతో సంతోషంగా ఉంటుంటారు. 'అబ్బ' సీతారాములులా ఎంత ముచ్చటగా ఉన్నారురా? అనుకుంటాం. వాళ్ళు ఇంటికెళ్ళాక సవతుల్లా బతుకుతుంటారు.

కాగా పోగా— నా కనిపించేదేమంటే— మనిషి మానసికస్థితి పైననే ఈ ఆకర్షణ వికర్షణలు ఆధారపడి ఉంటాయని— రైల్వేపోలీసు వచ్చి ఆగాడు 'గూటిలో

చిలకేదిరన్నా—గూడు చిన్నబోయేరన్నా' అని అందంగా పాడుతూ అడుక్కుంటున్నాడో గుడ్డివాడు. కాఖీ డ్రస్సు కనిపించగానే కొంచెం బెదిరినట్లనిపించి సర్దుకొంది పూలమ్మాయి. అయినా నిబ్బరంగానే ఉంది. కాకపోతే పూలచందు అల్లడం ఆపింది ఓ క్షణం.

'ఏంటి?' అన్నాడు ఆవిడ పక్కకెళ్ళి రైల్వేపోలీసు.

'వరంగల్ దాకా వెళ్తున్న అక్కడ పూలు చాలడంలేదు' అంది.

ఇంకా ఉన్నారా?

'నాకు తగల లేదు. ఉన్నారేమో?' అని ఆ బెల్లంపల్లి రామలక్ష్మి కనిపించింది అంది అదోలా ముఖం పెట్టి ఎందుకు చెప్పానా? అన్న బాధతో.

'మామూలేది?' అన్నాడు 'అట్టాగా' అని చూసి.

'దిగాక ఇస్తాను— తొందరేంటి?'

ఇప్పుడిస్తే అడ్వాన్సవుతుందని భయమా? అన్నాడు. అమ్మడి రవికవైపు చూపు వదలి.

నీకిప్పుడే ఇవ్వడమెందుకు? భయపడడమెందుకు? పూర్తిగా భయం కల్గినపుడే ఇస్తే— ఏ పేచీ ఉండదు గదా అని ఓ క్షణం అతని వైపుచూసి ఇదిగో టిక్కెట్టు లేకపోతే బండి దింపేస్తారు. సబ్‌జైలులో వేస్తారు. పెనాల్టీ పడుతుంది. అన్నపుడు— మేం ఇంత పబ్లిక్‌గా ధైర్యంగా ఇదేదో హక్కు ఈ రైలు మా బాబాయిదీ అనే ధీమాతో ఎక్కేవాళ్ళం గాదు. ఇప్పుడదేముంది 'నువ్వూ— నీ బాసూ— ఆయన బాసూ ఒక్కసారి కనిపించినా చీమకాలంత— బెదురు కనిపించడం లేదు. ఎందుకో తెలుసా? ఎక్కడో ఒకచోట రేటు మార్జిన్‌లో— మీరు నాకు లొంగే వాళ్ళేకదా. 'ఈ సరుకు దొరకదూ అంటే కష్టమవుతది గానీ— దొరుకుతది— కాకపోతే రేటు తేడా ఉంటది అన్నపుడు 'భయమెందుకు?' అంది వగరుగా నవ్వి—

"దొంగముండ— మాటలు నేర్చింది" అనుకొని ఇంకా అక్కడ ఉంటే అది టిక్కెట్టు లేకుండా ప్రయాణం చేస్తున్నా, దాన్ని వదిలి— నన్ను 'దొంగ'గా మంది చూస్తారనిపించి "ఏయ్, ఎవరు? ఈ సామానెవరిది..లగేజి చేయించారా?" అంటూ డబ్బాలోకి వెళ్ళిపోయాడు—తెలివిగా.

సన్నగా నవ్వుకుంది పూలమ్మాయి. పోతున్న రైల్వే పోలీసును చూసి నిజంగా ఆవిడ నవ్వులో మల్లెల సౌరభం కనిపించింది. పొగరూ ఉంది కొద్దిగా— అయితే ఇక్కడ నాకు ఒక్క విషయం అర్థం కాలేదు—

ఈవిడ దగ్గర టిక్కెట్టు లేదు— ఈవిడను రైల్వే పోలీసతను పట్టుకోవచ్చు. కానీ ఈవిడను పట్టుకొనడం మానేసి— తను దొంగలా వెళ్ళిపోయాడు— ఎందుకు?

బల్లకింద చెయ్యిపెట్టీ— పక్కవాళ్ళనూ నమ్మిన వాళ్ళనూ మోసగించీ దగాచేసి మాయచేసి పైసలెన్నయినా సంపాదించవచ్చు. అందనన్ని అందలా లెక్కవచ్చు కానీ సామాజికంగా వారికుండే 'గౌరవం' మాత్రం సున్న. ఇదే గౌరవం విషయంలో వీరెంత అతి తక్కువ స్థాయిలో ఉంటారో ఊహకందదు. డబ్బు ప్రభావానికి అహో! ఓహో! చాలా బావుంది అని స్తుతితో ప్రీతికోసం కొద్దిమంది ఉబ్బేసినా— ఈ 'అహో' 'ఓహో'లు అన్నవాడే— పదడుగులు నడచి— 'ఒకటో నెంబరు వెధవ' ఆ క్వాలిఫికేషన్‌తోనే ఈ అస్తవ్యస్థ సమాజంలో కుభేరుడయ్యాడు. ఎంతయినా కుక్కతోక బతుకులు స్వభావాలు మారవు, ఎదగరు అంటాడు.

అయినా ఇంకా దీనిలోని లోటు పూర్తిగా అర్ధంకాలేదేమోననిపించింది. ఆలోచనలో పడ్డాను. ఓ చెనక్కాయలమ్ముకునే వాణ్ణి డబాయించుతూ ఈ చివరకు పట్టుకొచ్చాడు రైల్వేపోలీసు. వీర పోజేసి పూలమ్మి ఒక్కసారి— చెనక్కాయలమ్మే కుఱ్ఱాణ్ణిచూసి కొత్త వెధవలాగుంది అనుకొని పోలీసాయన వైపు ఓరగా చూసి—

'ఆడ్ని వదిలెయ్యి' అంది! 'నీకనవసరం' అన్నట్టుగా చూసాడు! దగ్గరకు రమ్మని సైగచేసింది వచ్చాడు సీరియస్‌గా పోలీసు.

'మీ పెద్ద మనిషి ఒకసారి ఏం చెప్పాడో తెలుసా? అని ఆగి ఇట్టాంటోళ్లను మొదటే బెదరగొడితే— ఆళ్ళు పని మానేస్తారు. ఆళ్ళ పనిమానేస్తే నీకు మామూళ్ళరావు. జేబు ఖాళీగా ఉంటది. అంచేత వాళ్ళను పెంచు. నీ మామూలు పెంచుకో. నువ్వు సుఖపడతావు. వాళ్ళూ బతుకుతారు. ఈ రైలు ఎవరెక్కినా ఎవరెక్కకపోయినా ఆగదు' అంది. గీతోపదేశం విన్న అర్జునుడిలా అయిన పోలీసువాడ్ని వదిలేసి ఆడిజేబు నుంచి కొంత పట్టుకొని వెళ్ళాడు. ఇది చూసాక నాకూ ఏదో కొద్దిగా అర్ధమవుతున్నట్టనిపించింది— ఇంతలో ఖమ్మంలో రైలాగింది దిగేందుకు లేచాను. ●